

Overweging 2^e zondag van de Advent C-jaar – 6 december 2015 Dominicuskerk Utrecht - Leny Beemer

lezingen: Baruch 5,1-9; Ps. 126; Fil., 1,4-6.8-11; Lucas 3,1-6

De lezingen en de psalm van vandaag gaan eigenlijk allemaal over ballingschap. Ballingschap, die mensen gevangen houdt, ver van huis, in de greep van overheersende machten. Vanuit iedere ballingschap klinkt het diepe verlangen weer thuis te mogen komen, weg van dat vreemde land, weg van alles wat niet bij jou hoort. In de Schriften horen we daarbij ook altijd het verlangen weer thuis te mogen komen **bij God**, die staat voor gerechtigheid en vrede.

Profeten riepen op tot bekering, maar dat niet alleen. Zij brachten vooral ook bemoediging en troost met hun hoopvolle beelden van die nieuwe wereld, waarin God zou schitteren en waarin zijn schittering zou afstralen op heel het volk. Zoiets hoorden we in de eerste lezing uit het boek van de profeet Baruch. 'Je zult het zien', zegt hij als het ware, 'kijk vanaf de berg naar het oosten'. Allemaal teksten, ontstaan in situaties van ballingschap. Zo ook die geliefde psalm 126: 'Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap, dat zal een droom zijn'.

Bij de brief van Paulus aan de Filippenzen is het misschien niet zo duidelijk, omdat hier niet expliciet wordt gesproken over letterlijke ballingschap – hoewel de kleine christengemeenschappen in die tijd wel degelijk moesten leven te midden van vele mensen die ze niet goed gezind waren - . Maar ook in de brief van Paulus is sprake van bemoediging en troost. Hij houdt de Filippenzen voor dat God ze niet in de steek zal laten, dat Hij het goede, dat Hij in ze is begonnen ook zal voltooien.

Lucas grijpt terug op een visioen van Jesaja toen het volk Israël in ballingschap was, maar plaatst dit visioen nadrukkelijk in de concrete geschiedenis van de tijd van Jezus' leven. Vandaar die opsomming van leiders en machthebbers. Ook hier wordt door Johannes een visioen aangereikt, dat werkelijkheid kan worden voor wie terugkeert tot God, voor wie uit blijft kijken naar de komst van de Messias, die in Jezus werkelijkheid wordt.

Het woord ballingschap wordt behalve letterlijk vaak ook overdrachtelijk gebruikt. Wat bedoelen we met dat woord dan te zeggen?

Een Belgische Dominicaan schreef: ballingschap is wanneer je leeft in een situatie waar je niet thuishoort.

Die woorden hebben me aan het denken gezet. Leven in een situatie waar je niet thuishoort.

Wanneer leeft iemand in een situatie waar je niet thuishoort? Als ik denk aan die vele vluchtelingen van dit moment, ook hier in ons land, dan komen die duidelijk uit een situatie, waar ze niet (meer) in kunnen wonen, waarin ze niet meer thuis kunnen zijn. Wat eens hun thuis was is door oorlog en gruwelijk geweld verworden tot een verschrikking, mens ontierend, God ontierend. Elk mens heeft in zich toch het diepste verlangen ergens op aarde een veilige plek te hebben, ergens thuis te zijn. Deze vluchtelingen zijn ballingen in dubbel opzicht. Hun vader/moederland is geen thuis

meer, maar in hun gedroomde nieuwe thuislanden worden ze geweerd, worden barrières gebouwd van prikkeldraad en steen, ze mogen er niet in.

Maar zijn wij zelf in ons eigen land soms ook niet 'ver van huis'? Is onze manier van leven nog wel zodanig, dat we ons daarin thuis weten? Raken we op een heel andere manier niet vervreemd van wie we dachten te zijn hier in ons land? Eerlijk gezegd raak ik soms onthutst door de wijze, waarop landgenoten grof tekeer gaan tegen alles wat niet in hun plaatje past. Zijn we niet geleidelijk in heel veel opzichten 'van God los' aan het raken? Dat boezemt mij vele malen meer angst aan dan de komst van vreemdelingen en de mogelijke dreiging van terreur. Kan ik me in zo'n land nog wel thuis voelen? Worden we niet gegijzeld door populistten en grove herrieschoppers? Is dat ook niet een beetje ballingschap?

Soms weet ik het niet meer en kan ik alleen nog maar bidden en hopen, dat de stille goede krachten vele malen sterker zullen blijken te zijn dan alle geschreeuw en gedreig.

En er **zijn** goddank goede krachten die meer en meer aan het licht komen. Paus Franciscus heeft een jaar van barmhartigheid afgekondigd. In heel de wereld worden als symbool daarvan heilige deuren geopend om Gods barmhartigheid, Gods gerechtigheid en vrede als het ware weer ruimte te geven. Deuren die opengaan om ons weer met die God in aanraking te brengen. Ik heb het openen van zulke heilige deuren een maand geleden in de Santa Sabina te Rome mogen meemaken. De Santa Sabina is de moederkerk van de Dominicanen, waar ook het generalaat is gevestigd. Daar werd op 7 november op indrukwekkende wijze met honderden dominicaanse broeders, zusters en leken vanuit de hele wereld de start gevierd van het 800-jarige jubileumjaar van de Orde. Dit jubileumjaar wordt nadrukkelijk geplaatst onder het teken van het jaar van de barmhartigheid, aansluitend bij de oproep van paus Franciscus. Vandaar dat de prachtig gebeeldhouwde en misschien wel oudste heilige deuren van de basiliek helemaal aan het begin van de viering plechtig werden geopend. Ontroerend en zeer bemoedigend. De magister van de Orde, Bruno Cadoré, hield ons in zijn preek voor, dat Gods Rijk van gerechtigheid en vrede alleen maar werkelijkheid kan worden, als wij barmhartig zijn voor elkaar, als wij ons verbinden aan Gods barmhartigheid voor elk mens.

Ook de huidige klimaatop in Parijs kunnen we, ondanks alle secepsis zien als een troost, een bemoediging om geleidelijk los te raken van al die gewoontes, waarmee we de aarde uitputten en verpesten. We leven in dat opzicht nog wel in ballingschap, maar ook in onze tijd zijn er altijd weer profeten, die ons het visioen voorhouden van een leven, waarin we kunnen wonen, waarin we werkelijk mogen thuiskomen bij onze God en Schepper. Machthebbers en despoten, allen hebben ze hun eigen agenda, maar toch... het besef begint zich meer en meer af te tekenen, dat we elkaar nodig hebben wil de wereld leefbaar blijven, of beter gezegd, opnieuw worden.

De drie parochies in Utrecht maken zich sterk deze advent om heel veel geld bij elkaar te brengen om vreemdelingen en vluchtelingen een kans te geven onze taal te leren, zodat ze hier in ons midden werkelijk een thuis kunnen vinden en opbouwen. Het zijn misschien druppels op een gloeiende plaat, maar wie niet gelooft in de kracht van het kleine zal niets meer doen. We kunnen de wereld redden als we allemaal ons steentje bijdragen, maar vooral ook, wanneer we ons bekeren en met

heel ons hart uitzien naar dat Rijk van God, waarin barmhartigheid gaat boven wetten, regels en oordeel.

Als we nog eens naar het adventsthema kijken: Onbevangen verwachten, dan wil dat niet zeggen, dat we naïef zijn en niet weten, dat het kwaad zich kan verbergen in vele gedaantes. Maar dat wil niet zeggen, dat we ons dan maar moeten afsluiten. Dan regeert angst.

Vluchtelingen kijken verwachtingsvol uit naar nieuw leven, naar eindelijk thuis mogen komen in het land van hun dromen. Wij worden geroepen om als wachters op de uitkijk te gaan staan om open en verwachtingsvol te ontdekken, dat in wat naar ons toekomt Gods heil voor elk mens zich nu al openbaart, hoe klein en kwetsbaar dan ook. Als wij er zo in durven gaan staan zal straks met kerstmis Gods levende Woord werkelijk opnieuw geboren kunnen worden in ieder van ons, in de grote en kleine wereld waarin we leven. Dat het zo moge zijn.